

LBRIS | We know
OSCAR WILDE

PRINȚUL FERICIT

și alte povestiri

Traducere de Livia Moise

BUCUREȘTI, 2023

CUPRINS

Prințul fericit / 3

Privighetoarea și Trandafirul / 17

Uriașul egoist / 27

Prietenul Devotat / 34

O rachetă deosebită / 51

Copilul-din-Stea / 68

Fantoma de la Canterville / 91

Prințul fericit

Sus de tot, deasupra orașului, pe o coloană înaltă, se afla statuia Prințului Fericit. Era acoperită complet cu foițe de aur, ochii îi erau două safire strălucitoare, iar pe mânerul sabiei strălucea un rubin roșu, imens.

Era, într-adevăr, admirată de toată lumea.

— Este la fel de frumoasă ca o giruetă, a remarcat unul dinre consilierii primăriei care dorea să-și câștige reputația unuia cu gusturi alese. „Doar că nu chiar atât de utilă“, a adăugat el, temându-se ca oamenii să nu-l considere priceput, ceea ce nu era cazul.

— De ce nu poți fi ca Prințul Fericit? își întrebă o mamă chibzuită, băiețelul care plângea, cerând luna de pe cer. Prințul Fericit nu plânge niciodată pentru a obține ceva!

— Mă bucur că există cineva pe lumea aceasta care este destul de fericit, a mormăit dezamăgit un bărbat în timp ce privea minunata statuie.

— Seamănă cu un înger! spuneau copiii de la Fundația de Caritate în timp ce ieșeau din catedrală, îmbrăcați în mantiile lor stacojii strălucitoare și șorțulețele de un alb imaculat.

— De unde știți? întrebă Profesorul de Matematică, nu ați văzut niciodată unul!

— Ah! Dar i-am văzut, în visele noastre, au răspuns copiii. Profesorul se încruntă și îi privi cu mare exigență, pentru că nu era de acord ca aceștia să viseze.

Într-o noapte, micul Rândunel zbură deasupra orașului. Prietenii lui plecaseră spre Egipt de șase săptămâni, dar el rămăsese în urmă, pentru că era îndrăgostit de cea mai frumoasă Trestie. O întâlnise la începutul primăverii, în timp ce zbura în josul râului, urmărind o molie mare galbenă, și fusese atât de atras de talia ei subțire, încât se oprise să-i vorbească.

— Să te iubesc? întrebă Rândunel, căruia îi plăcea să vorbească fără ocolișuri, moment în care Trestia îi făcu o plecăciune. Atunci, începu să zboare în jurul ei, atingând apa cu aripile și făcând mici valuri argintii. Aceasta era metoda lui de a o curta, și a durat toată vara.

— Este o atracție ridicolă, ciripiră celelalte rândunele. Nu are avere și are mult prea multe rude. Într-adevăr, râul era de plin de trestii. Apoi, când a venit toamna, ele au plecat.

După plecarea lor, se simți singur și începu să se plictisească de iubita lui.

— Nu putem purta nicio conversație, spuse el, și mi-e teamă că este o cochetă, pentru că flirtează mereu cu vântul.

Și cu siguranță, ori de câte ori bătea vântul, Trestia făcea cele mai grațioase reverențe.

— Recunosc că este o fată de casă, a continuat el, dar mie îmi place să călătoresc și, prin urmare, soția mea ar trebui să iubească și ea călătoriile.

— Vrei să pleci cu mine? i-a propus în cele din urmă.

Dar Trestia a clătinat din cap, fiind foarte atașată de casa ei.

— Te-ai jucat cu mine! a strigat el. Plec spre Piramide. La revedere! și își luă zborul.

A zburat toată ziua, iar noaptea a ajuns în oraș.

— Oare unde să poposesc? se întrebă. Sper că orașul este pregătit să mă întâmpine.

Apoi a văzut statuia de pe coloana înaltă.

— Voi poposi acolo, a strigat. Este un loc frumos, cu aer proaspăt din plin.

Așa că, a coborât chiar între picioarele statuii Prințului Fericit.

— Am un dormitor de aur, își spuse el încet, în timp ce se uita în jur, pregătindu-se de culcare.

Dar tocmai când își punea capul sub o aripă, o picătură mare de apă căzu peste el.

— Ce lucru curios! strigă. Nu este un singur nor pe cer, stelele se văd destul de clar și sunt strălucitoare, dar totuși plouă! Clima din nordul Europei este cu adevărat îngrozitoare! Trestiei îi plăcea ploaia, dar asta pentru că era egoistă.

Apoi a căzut o altă picătură.

— La ce folosește o statuie, dacă nu te poate apăra de ploaie? spuse el. Trebuie să caut un coș de fum potrivit, și s-a hotărât să zboare.

Dar înainte să-și deschidă aripile, a căzut o a treia picătură și, ridicându-și privirea, a văzut: Vai! ce o fi văzut?

Ochii Prințului Fericit erau plini de lacrimi care curgeau pe obrajii lui aurii. Fața lui era atât de frumoasă la lumina lunii, încât micului Rândunel i s-a făcut milă.

— Cine ești tu? l-a întrebat.

— Eu sunt Prințul Fericit.

— Atunci de ce plângi? întrebă Rândunel. M-ai udat learcă!

— Când eram în viață și aveam o inimă de om, i-a răspuns statuia, nu știam ce sunt lacrimile, căci locuiam în Palatul *Sans-Souci*¹ acolo unde tristețea nu era lăsată să intre. Ziua mă jucam cu tovarășii mei în grădină, iar seara conduceam dansul în Sala Mare. Grădina era împrejmuită de un zid foarte înalt, dar niciodată nu m-am gândit să întreb ce se află dincolo de el, pentru că, acolo unde eram, totul era atât de frumos. Curtenii m-au numit Prințul Fericit și eram într-adevăr fericit, dacă plăcerea însemna fericire. Așa am trăit și așa am murit. Și acum că sunt mort, ei m-au așezat aici, atât de sus, încât pot vedea toată urâtenia și toată mizeria din orașul meu

¹ Palatul *Sans-Souci* = Din fr. Palatul fără Griji. (*n. tr.*)

și, deși am inima de plumb, nu pot face altceva decât să plâng.

— Poftim? Nu este din aur masiv? se întrebă Rândunel în sinea lui. Era prea politicos pentru a face comentarii nepotrivite cu voce tare.

— Departe, a continuat statuia pe un ton blând, departe, pe o străduță, se află o casă sărăcăcioasă. Una dintre ferestre este deschisă și, prin ea, văd o femeie așezată la o masă. Este trasă la față și are mâinile aspre și roșii, înțepate de ac, pentru că este croitoreasă. Brodează florile pasiunii pe o rochie de satin, pentru ca cea mai frumoasă dintre domnișoarele de onoare ale Reginei să o poarte la următorul bal de la Curte. Într-un pat din colțul camerei, băiețelul ei zace bolnav. Are febră și cere portocale. Mama lui nu are ce să-i dea, decât apă de râu, așa că plânge. Rândunel, Rândunel, micule Rândunel, nu vrei să îi duci rubinul din mânerul sabiei mele? Picioarele îmi sunt înțepenite pe acest piedestal și nu mă pot mișca.

— Sunt așteptat în Egipt, spuse Rândunel. Prietenii mei zboară de-a lungul Nilului și vorbesc cu lotușii uriași. În curând vor merge să doarmă în mormântul Marelui Rege. Însuși Regele este acolo, în sicriul său pictat. Este înfășurat într-o pânză galbenă și îmbălsămat cu mirodenii. În jurul gâtului are un lanț din jad verde pal, iar mâinile lui sunt ca niște frunze ofilite.

— Rândunel, Rândunel, micuțule Rândunel, spuse Prințul, vrei să mai stai cu mine o noapte și să

fii mesagerul meu? Băiatul este atât de însetat, iar mama atât de tristă!

— Nu cred că îmi plac băieții, răspuse Rândunel. Vara trecută, când stăteam pe râu, erau doi băieți nepoliticoși, fiii morarului, care aruncau mereu cu pietre în mine. Nu m-au lovit niciodată, desigur. Noi, rândunelele, zburăm mult prea bine și, în plus, provin dintr-o familie renumită pentru agilitatea ei, dar totuși, a fost un semn de lipsă de respect.

Dar Prințul Fericit părea atât de trist, încât micuțului Rândunel i se făcu milă.

— Este foarte frig aici, spuse el. Dar voi rămâne cu tine o noapte și voi fi mesagerul tău.

— Îți mulțumesc, micule Rândunel, spuse Prințul.

Așa că Rândunel a scos imensul rubin din sabia Prințului și a zburat cu el în cioc peste acoperișurile orașului.

A trecut pe lângă turnul catedralei, unde erau îngerii sculptați în marmură albă. A trecut pe lângă palat și a auzit zgomote de dans. O fată frumoasă a ieșit pe balcon, însoțită de iubitul ei.

— Cât de minunate sunt stelele, îi spuse el, și cât de minunată este puterea iubirii!

— Sper că rochia mea va fi gata la timp pentru Marele Bal, a răspuns ea. „Am comandat să fie brodate pe ea florile pasiunii, dar croitoresele sunt atât de leneșe!“.

Rândunelul a traversat râul și a văzut felinarele atârinate de catargele corăbiilor. A zburat deasupra

ghetoului și i-a văzut pe bătrânii evrei târguindu-se între ei și cântărind aurul în cântare de aramă. În cele din urmă, a ajuns la casa sărăcăcioasă și s-a uitat înăuntru. Băiatul se zvârcolea cuprins de febră, iar mama adormise, fiind foarte obosită. A sărit înăuntru și a așezat imensul rubin pe masă, lângă degetarul femeii. Apoi a zburat ușor în jurul patului, răcorind fruntea băiatului cu aripile sale.

— Ce răcoare îmi este! spuse băiatul, pesemne că mă însănătoșesc, și se cufundă într-un somn dulce.

Apoi Rândunel a zburat înapoi la Prințul Fericit și i-a spus tot ce a făcut.

— Ciudat! a remarcat el, acum îmi este destul de cald, deși este atât de frig.

— Asta pentru că ai făcut o faptă bună, spuse Prințul. Iar micul Rândunel a început să mediteze, apoi a adormit. Când medita, i se făcea mereu somn.

Când a crăpat de ziuă, a zburat spre râu și a făcut o baie.

— Ce fenomen neobișnuit! spuse Profesorul de Ornitologie în timp ce trecea pe pod. O rândunică, în timpul iernii! Și a scris despre asta într-o scrisoare lungă către ziarul local. Toată lumea o citea, dar avea atât de multe cuvinte pe care nimeni nu le putea înțelege.

— În noaptea asta voi pleca spre Egipt, spuse încântat Rândunel de acest gând. A vizitat toate monumentele publice și a petrecut mult timp în vârful turnului bisericii. Oriunde mergea, vrăbiile ciripeau și își spuneau una alteia: „Ce străin distins!“, așa că s-a bucurat foarte mult.

Când a răsărit luna, a zburat înapoi la Prințul Fericit.

— Ai vreun comision pentru Egipt? strigă el.
Mă pregătesc să plec!

— Rândunel, Rândunel, micuțele Rândunel, spuse Prințul, nu mai rămâi cu mine încă o noapte?

— Sunt așteptat în Egipt, răspuse Rândunel. Măine, prietenii mei vor zbura spre a doua cataractă². Acolo, calul de mare se odihnește printre papură, iar Zeul Memnon stă pe un mare tron de granit. Toată noaptea privește stelele, iar când apare steaua dimineții, scoate strigăte de bucurie și, apoi, tace. La amiază, leii cei galbeni vin la mal să bea apă. Au ochii verzi ca berilul, iar răgetul lor este mai puternic decât vuietul cataractei.

— Rândunel, Rândunel, micuțele Rândunel, spuse Prințul, departe, în cealaltă parte a orașului, văd un tânăr într-o mansardă. Stă aplecat peste un birou plin de hârtii, iar într-un pahar, lângă el, se află un buchet de violete ofilite. Părul lui este castaniu și aspru, buzele îi sunt roșii ca o rodie și ochii mari, visători. Încearcă să termine o piesă pentru directorul teatrului, dar îi este prea frig ca să mai scrie. Nu are cu ce să se încălzească și a leșinat de foame.

² Cataractă sau Marea Cataractă = Una dintre cele șase cataracte ale Nilului, secțiuni ale râului în care apa nu este suficient de adâncă pentru a permite navigația. (*n. tr.*)

— Voi mai rămâne o noapte cu tine, spuse Rândunel, care avea, într-adevăr o inimă bună. Să-i duc un alt rubin?

— Vai! Nu mai am niciun rubin acum, spuse Prințul. Mi-au rămas doar ochii. Sunt fabricați din safire rare, aduse din India acum o mie de ani. Scoate unul și du-i-l. Îl va vinde bijutierului și își va cumpăra mâncare, lemne de foc și va termina de scris și piesa de teatru.

— Dragă Prinț, spuse Rândunel, nu pot face una ca asta, și a izbucnit în hohote de plâns.

— Rândunel, Rândunel, micuțele Rândunel, spuse Prințul, fă cum îți poruncesc eu.

Așa că, Rândunel a scos ochiul Prințului și a zburat spre mansarda studentului. I-a fost destul de ușor să intre, deoarece era o gaură în acoperiș. Prin aceasta, a sărit și a intrat în cameră. Tânărul stătea cu capul îngropat în mâini, așa că nu a auzit fâlfâitul aripilor păsării și, când a ridicat privirea, a descoperit superbul safir așezat pe violetele ofilite.

— Încep să fiu apreciat, strigă el. Piatra aceasta este de la un mare admirator de-al meu. Acum pot să termin de scris piesa, și părea destul de fericit.

A doua zi, Rândunel a zburat spre port. S-a așezat pe catargul unui vas mare și îi privea pe marinarii care scoteau din cală, cu ajutorul frânghiilor, cufere mari. „Hei-rup!“ strigau ei când reușeau să ridice câte un cufăr.

— Voi pleca spre Egipt! strigă Rândunel, dar nimeni nu l-a băgat în seamă, iar când a răsărit luna, a zburat înapoi la Prințul Fericit.

— Am venit să-mi iau rămas-bun, strigă el.

— Rândunel, Rândunel, micuțule Rândunel, spuse Prințul, nu mai rămâi cu mine încă o noapte?

— Deja este iarnă, răspuse Rândunel, și zăpada rece va sosi curând aici. În Egipt, razele soarelui încălzesc palmierii verzi, iar crocodilii zac în noroi și privesc alene în jurul lor. Prietenii mei își construiesc cuiburi în Templul lui Baalbec, iar porumbeii roz și albi îi privesc, gurluind între ei. Dragă Prinț, trebuie să te părăsesc, dar nu te voi uita niciodată, iar primăvara viitoare îți voi aduce două pietre prețioase în locul celor pe care le-ai dăruit. Rubinul va fi mai roșu decât trandafirul roșu și safirul va fi la fel de albastru ca marea.

— În piața de sub noi, spuse Prințul Fericit, e o fetiță care are o cutie cu chibrituri. A scăpat-o în jgheab și bețele s-au stricat. Tatăl ei o va bate dacă nu va aduce niște bani casă, iar ea plânge. Nu are pantofi, nici ciorapi și nimic pe cap. Scoate-mi celălalt ochi și dă-i-l, astfel tatăl ei nu o va mai bate.

— Voi mai rămâne o noapte cu tine, spuse Rândunel, dar nu-ți pot smulge ochiul. Atunci vei fi orb.

— Rândunel, Rândunel, micuțule Rândunel, spuse Prințul, fă cum îți poruncesc eu.

Așa că i-a scos celălalt ochi Prințului și a coborât cu el. Trecu pe lângă fata cu chibrituri și îi strecură bijuteria în palmă.

— Ce bucatică frumoasă de sticlă! strigă fetița, și fugi spre casă, râzând.

Apoi Rândunel s-a întors la Prinț.